

Výkonové zesílení vyjádřené v jednotkách dB (decibel).

1. Provedeme porovnání pro vyjádření hlasitosti zvuku při vnímání lidským uchem.

P_0 = práh slyšitelnosti = intenzita zvuku o hodnotě 10^{-12} W/m^2 .
(minimální intenzita zvuku, kterou je schopno lidské ucho vnímat)

P_{\max} = práh bolesti = intenzita zvuku o hodnotě 10 W/m^2 .
(max. intenzita, kterou je schopno lidské ucho vnímat bez škodlivých zdravotních následků)

Veškeré hodnoty intenzity zvuku (hluku) se tedy vztahují k základní hodnotě prahu slyšitelnosti P_0 . Protože lidské ucho vnímá zvuk s logaritmickou závislostí, používá se pro vyjádření intenzity zvuku (hluku) rovněž logaritmický výraz.

Jako příklad použijí vyjádření mezi intenzitou pro práh slyšitelnosti a práh bolesti následovně:

$$\frac{P_{\max}}{P_0} = \frac{10 \cdot \text{W} \cdot \text{m}^{-2}}{10^{-12} \cdot \text{W} \cdot \text{m}^{-2}} = 10^{13} \quad \text{obe strany rovnice budeme logaritmovat}$$

$$\log \frac{P_{\max}}{P_0} = 13 \cdot \log 10 \quad \text{protože } \log 10 = 1, \text{ bude mít výraz hodnotu}$$

$$\log \frac{P_{\max}}{P_0} = 13 \text{Belu} \quad \text{jednotky Bel jsou příliš velké pro praktické rozlišení}$$

$$10 \cdot \log \frac{P_{\max}}{P_0} = 130 \text{decibelu} \quad \text{získávám logaritmické vyjádření pro max. intenzitu zvuku}$$

(maximální intenzita vnímaná lidským uchem bez poškození)

2. Stejným způsobem (výkonového vyjádření v logaritmických hodnotách) použijí při řešení čtyřpólu, kde budu srovnávat hodnotu výstupního výkonu P_2 s hodnotou vstupního výkonu P_1 .

Vstupní a výstupní výkon bude získán z hodnot napětí a proudu (U_1, I_1 a U_2, I_2). Aby bylo možno definovat **výstupní výkon a výstupní proud** je nutné použít **výstupní impedanci (Z_2)**.

$$A_p(\text{dB}) = 10 \cdot \log \frac{P_2}{P_1} = 10 \cdot \log \frac{U_2 \cdot I_2}{U_1 \cdot I_1} \quad \text{pro vyjádření napětí provedu náhradu } I = \frac{U}{Z}$$

$$A_p(\text{dB}) = 10 \cdot \log \frac{U_2 \cdot \frac{U_2}{Z_2}}{U_1 \cdot \frac{U_1}{Z_1}} = 10 \cdot \log \left[\frac{(U_2)^2}{(U_1)^2} \cdot \frac{Z_1}{Z_2} \right] = 10 \cdot \log \left[\frac{U_2}{U_1} \right]^2 + 10 \cdot \log \frac{Z_1}{Z_2}$$

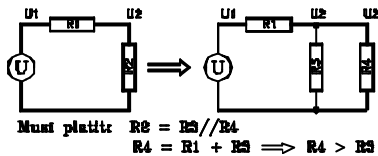
$$A_p(\text{dB}) = 10 \cdot \log \left[\frac{U_2}{U_1} \right]^2 + 10 \cdot \log 1 \quad \text{pro případ rovnosti } Z_1 \text{ a } Z_2 \text{ bude výraz } \log 1 = 0$$

$$A_p(\text{dB}) = 20 \cdot \log \frac{U_2}{U_1} \quad \text{Pozn.: V každém čtyřpólu lze provést úpravu pro rovnost } Z_1 \text{ a } Z_2$$

viz následující list

Příklad úpravy impedancí v elektrickém obvodu zapojeném jako čtyřpól.

Vnitřní impedanci nezátřženého čtyřpólu (v příkladu jsou použity odpory R1 a R2) rozdělím podle schématu na vstupní část (odpor R1+R3) a výstupní část (zátěž), kterou představuje odpor R4.

$$R3 = R4 - R1 \quad \text{vyjádření } R3 \text{ z druhé podmínky -}$$

rovnice (1)

$$R2 = \frac{R3 \cdot R4}{R3 + R4}$$

$R4 > R3$ třetí podmínka pro platnost $R1 > 0$
první podmínka - řeším neznámou $R3$ - odstráním zlomky

$$R2 \cdot (R3 + R4) = R3 \cdot R4$$

provedu roznásobení závorky

$$R2 \cdot R3 + R2 \cdot R4 = R3 \cdot R4$$

neznámou $R3$ převedu na jednu stranu rovnice

$$R3 \cdot R2 - R3 \cdot R4 = -R2 \cdot R4$$

osamostatním neznámou $R3$

$$R3 \cdot (R2 - R4) = -R2 \cdot R4$$

vyjádřím samostatně výraz pro neznámou $R3$

$$R3 = \frac{-R2 \cdot R4}{R2 - R4}$$

vyjádření neznámé $R3$ z druhé podmínky - rovnice (2)

Pro řešení použiji rovnost pravých stran rovnice (1) a (2), kde bude pouze jedna neznámá $R4$.

$$R4 - R1 = \frac{-R2 \cdot R4}{R2 - R4}$$

odstráním z rovnice zlomkovou část

$$R4 \cdot (R2 - R4) - R1 \cdot (R2 - R4) = -R2 \cdot R4$$

roznásobím závorky

$$R4 \cdot R2 - (R4)^2 - R1 \cdot R2 + R1 \cdot R4 = -R2 \cdot R4$$

vynásobím rovnicí (-1)

$$-R4 \cdot R2 + (R4)^2 + R1 \cdot R2 - R1 \cdot R4 = R2 \cdot R4$$

převedu neznámou $R4$ na jednu stranu

$$-R4 \cdot R2 + (R4)^2 + R1 \cdot R2 - R1 \cdot R4 - R2 \cdot R4 = 0$$

upravím výrazy kolem $R4$

$$(R4)^2 - R4 \cdot (2 \cdot R2 + R1) + R1 \cdot R2 = 0$$

získávám klasickou kvadratickou rovnicí pro $R4$

$$R4 = \frac{+(2 \cdot R2 + R1) \pm \sqrt{(2 \cdot R2 + R1)^2 - 4 \cdot R1 \cdot R2}}{2}$$

řešení podle vzorce

$$x_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}$$

$$R4 = \frac{R1 + 2.R2 \pm \sqrt{(2.R2)^2 + 4.R1.R2 + (R1)^2 - 4.R1.R2}}{2}$$

význam bude mít pouze koren, který
splnuje tretí podmínku $R4 > R3$

$$R4 = \frac{R1 + 2.R2 + \sqrt{(R1)^2 + 4.(R2)^2}}{2} \Rightarrow \dots \Rightarrow R3 = \frac{2.R2 - R1 + \sqrt{(R1)^2 + 4.(R2)^2}}{2}$$